N°. 177. 1854.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentiën is 25 cents voor den regel, bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

ZATURDAG 29 JULIJ.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

26 Julij 1854, n°. 60. WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragten van Onzen Minister van Marine van den 19den dezer, n°. 77, en van den 24sten daaraanvolgende, n°. 76,

Hebben goedgevonden en verstaan:

De navolgende bepalingen vast te stellen ten aanzien der opleiding van jongelingen tot adelborsten der 1ste klasse, aan boord van Onze schepen en vaartuigen van oorlog.

Art. 1. Er zal worden aangesteld een zeker aantal jongelingen met den rang van adelborst 3de klasse.

Art. 2. Het aantal regelt zich naar de bestaande behoeften en wordt telken jare door den Minister van Marine bepaald; daarbij tot grondslag stellende, om gezamenlijk met de Koninklijke academie voor zee- en landmagt te Breda, jaarlijks het benoodigde aantal jongelingen voor de Marine op te leiden.

Art. 3. Om tot adelborst 3de klasse te worden aangesteld behoort men te zijn Nederlander.

Inzonderheid zullen die jongelingen in aanmerking komen, die kinderen zijn van officieren of ambtenaren van den Staat; of wel wier ouders door bijzondere daden op ondersteuning van Staatswege aanspraak zouden kunnen maken.

Art. 4. Jongelingen, die verlangen om als adelborst 3de klasse in dienst te treden, zullen op den 1sten Januarij des jaars, waarin het examen wordt afgelegd, den leeftijd van 13 jaren reeds, en den ouderdom van 15 jaren nog niet mogen bereikt hebben, en dus het 16de levensjaar nog niet zijn ingetreden.

Alvorens tot het examen te worden toegelaten, zal uit een geneeskundig onderzoek moeten blijken, dat de adspirant in het genot van eene gezonde ligchaamsgesteldheid is.

Art. 5. Het examen voor adelborst 3de klasse zal handelen over de volgende vakken:

a. het schrijven;

b. de gronden der Nederduitsche, Engelsche en Fransche talen;

c. de gronden der algemeene en vaderlandsche geschiedenis en der aardrijkskunde;

d. de rekenkunde, daaronder begrepen de leer der evenredigheden en de gewone en tiendeelige breuken, met toepassing op het nieuwe stelsel van maten en gewigten; wordende vooral vereischt dat de adspirant naauwkeurig en vlug rekene- stel- en meetkunst, regtlijnig en handteekenen, zijn geene vereischten, doch zullen tot aanbeveling strekken.

Art. 6. De commissie tot het examineren van jongelingen voor den rang van adelborst 3de klasse zal bestaan uit:

a. den president of een der leden van de commissie tot het examineren van zee-officieren;

b. twee zee-officieren;

c. een lector of onderwijzer in de geschiedenis en talen.

Art. 7. De oproeping tot het examen met de bepaling van tijd en plaats en aantal vacatures, geschiedt door middel van de *Staats-courant.*

Art. 8. De adelborsten 3de klasse ontvangen f 10 tafelgeld 's maands en daarenboven het gewone scheepsrantsoen.

Zij moeten zich voor hunne eigene rekening, ingevolge daarvoor vast te stellen bepalingen, kleeden en uitrusten.

De leerboeken worden van Rijkswege verstrekt.

De plaatsing der adelborsten 3de klasse is uitsluitend aan boord van een der wachtschepen in de zeehavens gestationeerd.

Art. 9. Na twee jaren adelborst 3de klasse te zijn geweest, zullen zij tot het examen van adelborst 2de klasse worden toegelaten.

Art. 10. Het examen voor adelborst 2de klasse zal handelen over de volgende vakken:

a. al hetgeen voor adelborst 3de klasse in art. 5 genoemd is;

b. de stelkunst tot en met de tweedemagts-vergelijkingen, de reken- en meetkundige reeksen en de logarithmen;

c. de platte en ligchamelijke meetkunst;

d. de goniometrie;

e. de platte en bolvormige driehoeksmeting, zijnde het een volstrekt vereischte dat de adelborst daarin goed bedreven zij;

f. de allereerste gronden der sterrekunde, voor zooverre die op de stuurmanskunst betrekking heeft. De adelborst zal te gelijker tijd blijken moeten geven van eene voldoende bekendheid met het schip en tuig.

Art. 11. De commissie tot het exam[illegible]en rang van adelborst 2de klasse zal bestaan uit:

a. den president of een der leden [illegible]e tot het examineren van zee-officieren;

b. twee zee-officieren; [illegible]

Art. 12. De adelborsten 2de [illegible]n 's maands f 15 tractement, het gewone scheepsrantsoen en f [illegible]elgeld.

In zee of buiten 's lands zijnde wordt dit tafelgeld verdubbeld.

De adelborsten 2de klasse worden geplaatst aan boord der groote, in dienst zijnde schepen, of aan boord van het instructie-vaartuig.

Art. 13. Wanneer een adelborst der 2de of 3de klasse blijken geeft van op eenigerlei wijze, hetzij met of buiten zijn toedoen, geene geschiktheid of aanleg voor de zeedienst te hebben, zal daarvan door den Minister van Marine kennis worden gegeven aan de ouders of voogden van dien adelborst, ten einde genoemde jongeling, wanneer hij zijn ontslag zal hebben gekregen, zich nog voor een ander vak, meer met zijn physiek of intellectueel overeenkomende, kunne voorbereiden.

Art. 14. Na twee jaren adelborst 2de klasse te zijn geweest, zal het den adelborsten vergund zijn het examen voor adelborst 1ste klasse af te leggen, en zullen zij bij vacature tot dien rang worden bevorderd.

Art. 15. Bij bestaande behoefte aan adelborsten 1ste klasse, of bij buitengewone omstandigheden, een en ander door den Minister van Marine te beoordeelen, zal door Ons, op voordragt van genoemden Minister, de in art. 9 en art. 14 bepaalde tijd van 2 jaren op 1 jaar verminderd kunnen worden.

Art. 16. Het examen voor adelborst 1ste klasse zal handelen over de volgende vakken:

a. al hetgeen dat voor den adelborst 2de klasse is bepaald;

b. de stuurmanskunst in haren geheelen omvang.

Wijders zal de adelborst blijken moeten geven van eene voldoende kennis van het tuig, manoeuvres, artillerie en stoomwerktuigkunde en meerdere geoefendheid in de Fransche en Engelsche talen.

Het examen zal worden afgenomen door de gewone voor de zee-officieren gebruikelijke commissien.

Buiten 's lands zijnde, kan het examen voor adelborst 1ste klasse worden afgelegd op het eskader of schip, waarop de adelborst is dienende, doch zal het bij eventuele terugkomst in het Vaderland voor de gewone commissie van examen worden herhaald.

Zonder examen te hebben afgelegd worden zij niet tot adelborst der 1ste klasse bevorderd.

Art. 17. De tijd dat de adelborsten op het wachtschip en binnengaats zijn, zal ten nutte gemaakt worden tot het ontvangen van onderwijs in de godsdienst, en zij zullen in de gelegenheid gesteld worden, om in zoodanige vakken van smaak, als handteekenen, muzijk enz. les te kunnen nemen als met hunnen aanleg overeenkomt.

Art. 18. Wanneer een adelborst blijken geeft van bijzonderen aanleg voor het wetenschappelijke gedeelte van zijn vak, zal hij later als officier in de gelegenheid gesteld worden, zich daarin te oefenen aan de applicatie-school bij de militaire academie te Breda.

Art. 19. De uniform der adelborsten 2de en 3de klasse zal bestaan uit een blaauw lakensch baaitje met staanden blaauwen kraag, met ankerknoopen;

eene blaauw lakensche broek;

een blaauw lakensch vest;

een blaauw lakenschen pet;

een ponjaard.

Alles volgens model.

De adelborsten 3de klasse zullen op den staanden kraag van het baaitje dragen een geborduurd anker van geel kameelshaar. De adelborsten 2de klasse een anker geborduurd van gouddraad.

Voor het zomer-saizoen zal de blaauwe broek en vest door witte vervangen worden.

Onze Minister van Marine wordt belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

Het Loo, den 26sten Julij 1854.

(*get.*) WILLEM.

De Minister van Marine,
J. ENSLIE.

Bij besluit van den 27sten dezer, n°. 54, heeft het Zijne Majesteit behaagd den schout bij nacht *J. Enslie*, Minister van Marine, te bevorderen tot vice-admiraal.

MINISTERIE VAN MARINE.

De Minister van Marine

Brengt, ten gevolge van Zijner Majesteits besluit van den 26sten dezer n°. 60, ter kennis van de daarbij belang hebbende, dat de verzoekschriften om plaatsing van Jongelingen als Adelborsten bij de Marine op den in bovengemeld besluit bepaalden voet, uiterlijk op den 25sten Augustus aanstaande, aan het Departement van Marine moeten zijn ingezonden en dat ter aanvulling van 24 opengestelde plaatsen in de eerste dagen der maand September aanstaande in een der localen van genoemd Departement, de zich aangemeld hebbende Adspiranten voor de genoemde betrekking, door de daartoe bevoegde Commissie, nopens hunne kundigheden zullen worden geëxamineerd. Vooraf zal evenwel bij ge-

meld Departement een geneeskundig onderzoek der Adspiranten plaats hebben. Zullende de zoodanigen, die alsdan voor de zeedienst ongeschikt worden bevonden, niet tot gemeld Examen worden toegelaten.

De na te noemen stukken zullen bij de Verzoekschriften moeten worden overgelegd, als:

1°. Eene acte van geboorte van den Adspirant;
2°. Een bewijs, dat hij is gevaccineerd; en
3°. Eene verklaring van het Gemeentebestuur zijner woonplaats, dat hij is Nederlander.

's Gravenhage, den 28sten Julij 1854.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

SPANJE.

Latere berigten uit Madrid dan die van den 22sten Julij zijn nog niet ontvangen, zelfs niet langs telegraphischen weg; eene omstandigheid die als een verschijnsel van ongunstige beduidenis aangemerkt wordt, als alleen verklaarbaar uit eene stremming der communicatie tusschen Madrid en de Fransche grenzen.

Den 22sten werd te Madrid niet meer gevochten, maar was de staat der gemoederen nog zoodanig, dat er weinig scheen noodig te zijn om den strijd weder te doen ontbranden. De bevolking zag met verlangen de komst van den generaal Espartero te gemoet, doch de beloften van het hof niet vertrouwende, bleef zij gewapend en in groote gisting, terwijl de Koningin in haar paleis veilig maar magteloos en als opgesloten was. Men verwachtte dat de generaal Espartero den 23sten Julij te Madrid zou komen, en dat hij, ten einde openlijk van eendragt onder de leiders der beweging te doen blijken, bij zijnen intogt vergezeld zou worden door den generaal O'Donnell en diens medestanders. Waar de Koningin-moeder zich den 22sten Julij bevond, blijkt niet met zekerheid; het schijnt echter dat zij toen nog in het paleis der Koningin verscholen en aldaar voor de verbittering van het gepeupel veilig was.

Het volgende is ontleend aan een schrijven uit Madrid van den 22sten Julij, hetwelk de *Indépendance Belge* van haren berigtgever ontvangen heeft.

» Het doel des opstands was de omverwerping van het ministerie hetwelk sedert den 19den September 1853 het land bestuurde. Dit doel heeft de bevolking van Madrid bereikt; het bloedvergieten heeft opgehouden; het meerendeel van het garnizoen heeft broederschap met het volk gesloten. Met dat al worden de barricaden sterker en talrijker; telde men er op den dag na het uitbreken der volksbeweging twee honderd, thans zullen er wel vijf honderd zijn. Wat de reden of het doel is van deze dreigende aanstalten, laat zich niet bepaald zeggen, en hierin juist is vooral het bedenkelijke van onzen toestand gelegen.

» De geheele revolutionaire beweging is uitgegaan van de generaals O'Donnell, Dulce en hunne medestanders; deze hebben den 28sten Junij de vaan des opstands opgestoken, den eersten en gevaarlijken stap gedaan, hun leven en hun vermogen er aan gewaagd. Maar thans ziet men ook de generaals Valdes en Iriarte ten tooneele verschijnen en met hen Espartero zelven. Deze laatstgenoemde is door de Koningin ontboden, op aanbeveling van de leiders der progressisten-partij, die zich naar het koninklijk paleis hadden begeven toen de strijd in de straten der hoofdstad [illegible]. Indien Espartero aan Harer Majesteits uitnoodiging voldoet, gelijk door de meesten verwacht wordt, dan dient hij dadelijk O'Donnell in den arm te nemen; rekent hij buiten dezen, dan is een burgeroorlog onvermijdelijk.

» Intusschen wordt de spanning alhier grooter, de gemoederen meer en meer verhit; de grondeigenaren, de kapitalisten, al wie iets te verliezen hebben, worden voor een ongunstigen afloop der zaken beducht, niettegenstaande het groote vertrouwen hetwelk gansch Madrid toedraagt aan den generaal San Miguel, die door de bevolking van Madrid aan haar hoofd gesteld en door de Koningin tijdelijk met hoog gezag bekleed zijnde, gezegd kan worden alleen een interimair ministerie uit te maken.

» Of O'Donnell, toen hij tot de uitvoering overging van zijn lang beraamd plan van opstand, het met Espartero eens was, is niet gebleken. Doch het is van algemeene bekendheid dat die beide mannen vroeger elkander nimmer lijden konden; en tenzij eene opregte verzoening tusschen hen plaats had, waartoe van weêrszijden eene in Spanje's geschiedenis voorbeeldelooze mate van zelfverloochening zou vereischt worden, zouden wij uit eenen afgrond gered zijn alleen om in een anderen te vallen.

» De partij der radicaalgezinden, aan wier hoofd Ametler, Escosura, Cervera en Rivero staan, verheft thans ook hare banier. Rivero voert het bevel over de barricaden in eene der onrustigste stadswijken. Ametler is reeds bij den aanvang der beweging in Madrid benoemd tot adjudant-generaal der commissie die onder den naam van » junta van algemeen welzijn en wapening" aan het hoofd der beweging getreden was. Zoodanige feiten moeten nieuwe moeijelijkheden doen oprijzen. De politieke krisis, waartoe het wanbestuur van den graaf San Luis en zijne ambtgenooten ons geleid heeft, zou ligtelijk een zeer slechten afloop kunnen hebben.

» Men verzekert dat O'Donnell morgen met een gedeelte zijner troepen hier zal aankomen, en dat Espartero eerst na een onderhoud met hem Madrid zal binnentrekken."

— Eene proclamatie waarin de generaal San Miguel den 21sten dezer de bevolking van Madrid vermaande om met kalmte en vertrouwen de komst van den Hertog der Overwinning af te wachten, besluit met de woorden: *leve het vaderland! leve de natie! leve Isabella II, de constitutionele Koningin der Spanjaarden!*

De stedelijke junta, aan wier hoofd de generaal San Miguel stond, heeft bij eene proclamatie van den 21sten de wederoprigting der nationale garde en de regelmatige wapening der burgers aangekondigd, besluitende met de kreten *leve de vrijheid! leve de constitutionele Koningin! leve de nationale garde!"*

TURKIJE.

Volgens een telegraphisch berigt uit Weenen van gisteren, stonden de Russische en Turksche troepen bezuiden Bucharest nog in elkanders nabijheid.

Volgens brieven uit Varna van den 14den dezer, die de Parijsche *Constitutionnel* ontvangen heeft, waren de Engelsch-Fransche hulptroepen toen nog niet uit de omstreek van Varna, en de vereenigde vloot niet uit de baai van Baldschick vertrokken.

ENGELAND.

In de zitting van het Britsche Lagerhuis van jl. Woensdag is de beraadslaging hervat over de door een der leden, lord Dudley Stuart, voorgedragen bill houdende eene strafbepaling tegen degenen die gedurende den oorlog aan nieuwe geldleeningen voor de Russische schatkist deel nemen of op eenige wijze, regtstreeks of zijdelings, fondsen aan Rusland verschaffen. De heer Baring, een man wiens gevoelen gezag heeft in al wat de geldmarkt en beurszaken betreft, bestreed de voorgedragen bepaling, omdat zij ontdoken zou kunnen worden, en in allen gevalle niet tegen Rusland alleen behoorde gerigt te zijn maar in het algemeen tegen elken staat waarmede Engeland in oorlog mogt zijn of komen.

Een der bewindslieden, de heer Wilson, zeide de voordragt niet te kunnen ondersteunen; hij meende dat algemeene bekendheid met den waren staat van Ruslands finantien meer dan alle verordeningen des parlements, strekken zou om het publiek van geldbelegging in Russische fondsen te weerhouden.

In geheel anderen zin sprak de minister van binnenlandsche zaken. » De bill — zeide lord Palmerston — is eenvoudig eene openlijke erkenning van het beginsel dat Britsche onderdanen aan het Russische gouvernement de middelen niet mogen verschaffen om oorlog tegen hun land te voeren. Aan 's lands vijanden in oorlogstijd regtstreeks wapenen en strijdmiddelen te verschaffen, is de zwaarste van alle misdaden die een burger begaan kan; en hij die zulks zijdelings doet, handelt even slecht: een onderscheid tusschen het een en het ander te willen maken, zou schier eene platheid zijn. Ik ben voor alles wat tot bevordering onzer handelszaken strekt; maar ik ben nog sterker voor 's lands eer. De hemel behoede ons voor de laaghartige denkwijze die de beurs tegen de eer in de schaal legt, en de warme aandrift van den volksgeest in eene geld-quaestie zou willen oplossen. Het zou eene schande voor ons land zijn in het oog der gansche beschaafde wereld.

» Men heeft gezegd dat de voorgedragen wet een klank zou zijn en niets meer; maar het tegendeel is waar, want zij strekt tot vestiging van een groot beginsel. Men heeft ook gezegd dat zij zal worden ontdoken; maar met welke wet gebeurt dat niet? Er zijn lieden die geene wet ontzien, hoe eerbiedwaardig zij ook is.

» Het is de pligt des Parlements het beginsel openlijk te verkondigen; alle regtschapen lieden zullen het opvolgen. Laat hen die slecht genoeg mogten zijn om daartegen te willen handelen, het met hun geweten uitmaken. Door de voordragt te verwerpen, zoudt gij Rusland aanmoedigen, en als opzettelijk verklaren dat het aan de ingezetenen dezes lands vrijstaat Rusland zooveel mogelijk te ondersteunen."

Deze rede werd van alle zijden der vergadering luide toegejuicht, doch gaf aan een lid van de oppositie-partij aanleiding om te zeggen dat hij thans niet begreep waarom de voordragt niet van het gouvernement gekomen was.

Vervolgens heeft het Huis met 77 tegen 24 stemmen de bill in beginsel aangenomen. Twee van de bewindslieden onttrokken zich echter heimelijk aan de stemming, hetgeen vrij wat opzien baarde.

— Op 's rijks werf te Pembroke is bevel ontvangen om een schroef-linieschip en drie schroef-kanonneerbooten voor de Britsche marine te bouwen. [illegible] vier kanonneerbooten zijn of komen thans in aanbouw op de genoemde werf; daarvan worden twee linieschepen, een fregat en vier kanonneerbooten met eene stoomschroef voorzien.

— Het bestuur der Oost-Indische Compagnie heeft dezer dagen een schrijven aan den Gouverneur-Generaal van Britsch-Indie gerigt, houdende beschikkingen ter bevordering der beschaving onder de Indische bevolking. Dit schrijven draagt de dagteekening van den 19den dezer maand en is terstond te Londen openbaar gemaakt. De bestuurders zeggen verblijdende berigten ontvangen te hebben van de groote vorderingen, in de laatste jaren door sommige inboorlingen in Indie gemaakt in de kennis der Engelsche letterkunde en Europesche wetenschap. Het is hun wensch » eene veel grooter uitbreiding in Indie te geven aan de gelegenheid tot het verkrijgen van algemeene Europesche kundigheden van minder verheven aard maar die voor de bevolking van Indie in hare onderscheiden werkkringen nuttig zouden zijn". Onder de daartoe te wenden middelen worden genoemd: het instellen van een bestuur van de zaken rakende het onderwijs in elk der drie Indische Presidentschappen; een welberaamd stelsel van schoolopzigt; de oprigting van hoogescholen op den voet der Londensche universiteit, zullende elk dezer hoogescholen in verband staan met scholen die tot voorbereiding en aanvulling strekken, en welke ook onder de leiding van onchristenen zullen kunnen staan, daar de onderwerpen, waarvan de kennis regt zal geven op een academischen graad, met geen godsdienstleer in verband staan; verder de oprigting van scholen in elk district, niet om een klein aantal jongelingen tot een hoogen trap van kennis te brengen, maar om meer gelegenheid, dan thans in Indie bestaat, te geven tot het ontvangen van zoodanig eene verbeterde opvoeding als strekken kan om de ingezetenen tot nuttiger leden der maatschappij in elke klasse te maken; en eindelijk de oprigting van scholen die bepaaldelijk en uitsluitend voor [illegible]lingen bestemd zijn.

DENEMARKEN.

In ons vorig nommer is berigt dat een Britsch vaartuig in het begin dezer week te Kopenhagen aangekomen is met zieken, inzonderheid choleralijders, van de vereenigde vloot.

Volgens eene telegraphische depêche uit Kopenhagen van gisteren zou het Deensche gouvernement het oprigten van hospitalen voor die zieken op Deensch grondgebied, als strijdig met Denemarkens onzijdigheid, niet willen toelaten.

BEURS-[illegible]. (*Naar officiele opgaven.*)

Parijs 26 Julij: [illegible] pcts. rente fr. 71.40; idem $4\frac{1}{2}$ pcts. fr. 98.20.

Londen 26 Julij: [illegible] 3 pcts. gecons. $92\frac{1}{8}$ pct.; Nederl. $2\frac{1}{2}$ pcts. » pct.; idem 4 p[illegible] $\frac{1}{4}$ pct.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 28sten Julij* 1854.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen het berigt, dat de heer J. F. van der Heijde, afgevaardigde uit het hoofdkiesdistrict Eindhoven, is overleden, welk berigt aan den Minister van Binnenlandsche Zaken medegedeeld zal worden. De beraadslagingen zijn voortgezet over het wets-ontwerp tot vaststelling van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie.

Art. 58, betreffende de bescherming der inlandsche bevolking tegen willekeur en het gelegenheid geven om vrijelijk klagten in te leveren, is na eene lange beraadslaging, waaraan deel namen de heeren van Hoëvell, Rochussen, Baud, Sloet tot Oldhuis, van Nispen van Sevenaer en de Minister van Kolonien, onveranderd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Op art. 59, voorschrijvende dat » de Gouverneur-Generaal zooveel doenlijk de op hoog gezag ingevoerde cultures in stand houdt", onder inachtneming der daaromtrent in het artikel voorkomende bepalingen, werden twee amendementen voorgesteld. Het een van den heer van Bosse, strekkende om den aanhef van het artikel aldus te lezen: » De Gouverneur-Generaal houdt het op hoog gezag ingevoerde stelsel van cultures, onder de leiding en het toezigt van regeringsbeambten, in stand", enz. Het tweede van den heer Stolte, die het 6de lid van het artikel, volgens hetwelk de Gouverneur-Generaal zorgen moet » dat worde voorbereid eene regeling, steunende op vrijwillige overeenkomsten met de betrokken gemeenten en personen, als overgang tot eenen toestand, waarbij de tusschenkomst des bestuurs zal kunnen worden ontbeerd", in dezer voege wilde veranderd hebben:

» dat het cultuurstelsel, bij eene gewenschte uitbreiding en verbetering van het personeel van ambtenaren, meer en meer strekke om de Javasche bevolking in dier voege op te leiden en te ontwikkelen, dat zij geschikt worde voor een stelsel van landbouw, steunende op vrijwillige overeenkomsten met de betrokkene gemeenten en personen, waarbij de tusschenkomst des bestuurs en de invloed en bemoeijenis der inlandsche hoofden kunnen worden ontbeerd."

Het eerste amendement dat in den loop der beraadslagingen, gevoerd tusschen de heeren van Bosse, Baud, van Nispen van Sevenaer, Mackay, Rochussen, van Hoëvell, Thorbecke, Donker en den Minister van Kolonien, aldus werd veranderd: » De Gouverneur-Generaal doet het op hoog gezag ingevoerde stelsel van cultures, onder de leiding en het toezigt van regeringsbeambten, in stand houden, voor zooveel dit met de volgende regels bestaanbaar is" enz., werd met 32 tegen 20 stemmen en het tweede met 29 tegen 23 verworpen, waarna het artikel onveranderd zonder hoofdelijke stemming is goedgekeurd.

Op morgen zullen de beraadslagingen worden voortgezet des voormiddags ten tien ure.

De Commissien van Rapporteurs 1°. voor de raming van uitgaven voor de Kamer voor 1855;

2°. voor het wets-ontwerp betrekkelijk de indeeling der gronden van het Haarlemmermeer onder de aangrenzende gemeenten, hebben hare Eindverslagen uitgebragt. De Kamer heeft bepaald dat de beraadslagingen over het eerste onderwerp zullen plaats hebben op Maandag aanstaande, des voormiddags ten tien ure, en dat die over het tweede nader zullen vastgesteld worden.

Blijkens de *Javasche Couranten* tot den 7den Junij had de Gouverneur-Generaal bij publicatie van 17 Mei goedgevonden te bepalen:

a. dat in alle gedeelten van Nederlandsch Indie, acht dagen na de bekendwording dezer publicatie in elk dier gedeelten, de gouden stukken van tien en vijf gulden, vervaardigd naar de wetten van 28 September 1816 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 50) en 22 December 1825 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 80), zullen ophouden wettig betaalmiddel te zijn, doch als negotiepenningen in omloop blijven;

b. dat gedurende die acht dagen overal bij 's lands kassen gelegenheid zal worden gegeven tot inwisseling van de nog in omloop zijnde stukken van tien en vijf gulden tegen recepissen.

Nog had de Gouverneur-Generaal de volgende beschikkingen genomen.

(*Javasche Courant van den* 10*den Mei.*)

bij het civiel departement:

ontslagen: eervol, M. B. Fauconnier, als opziener der steenkolenmijn Oranje-Nassau te Pengaron (zuid- en ooster-afdeeling van Borneo);

benoemd: tot adsistent-resident van Malang (residentie Pasoeroean), O. van Polanen Petel, thans adsistent-resident van Keboemen (residentie Bagelen);

tot controleur der inkomende en uitgaande regten te Soerabaija, J. M. Admiraal, thans controleur der inkomende en uitgaande regten te Probolingo;

bij het militair departement:

belast: de gepensioneerde kapitein der infanterie N. Guillaume, met de waarneming der betrekking van magazijnmeester van het algemeen genie-magazijn en van de werken te Samarang;

benoemd: tot kommandant der lijfwacht dragonders van Z. H. den sultan van Djokjokarta, de tweede luitenant A. C. E. Ellinckhuijsen, van het regement O. I. cavalerie;

(*Javasche Courant van den* 13*den Mei.*)

bij het civiel departement:

benoemd: tot adsistent-resident van Tjilatap, in de residentie Banjoemaas, E. Rochussen, thans adsistent-resident van Bawean (Soerabaija);

tot adsistent-resident van Bandjarnegara, in de residentie Banjoemaas, A. J. Pitt H. D. Bosch, thans controleur der 1ste klasse bij de landelijke inkomsten en cultures;

tot 2den commies ter algemeene secretarie, C. C. Tromp, thans 3de commies op dat bureau;

ontheven, op zijn verzoek, eervol, de gepensioneerde majoor der genie H. A. Poth, van de verdere uitoefening der functien van gezworen landmeter te Djokdjokarta;

belast, met de uitoefening der functien van gezworen landmeter te Djokdjokarta J. G. R. la Valette, opziener bij den waterstaat der 2de klasse;

bij het militair departement:

goedgekeurd, dat door het militair departement bij de infanterie is geplaatst, bij het 8ste bataillon, de 2de luitenant W. J. J. Docters van Leeuwen, onlangs uit Nederland aangekomen;

zijn overgeplaatst: bij het 4de battaillon (Kedong Kebo), de 1ste luitenant P. F. E. F. J. Saueressig, van de garnizoens-compagnie te Benkoelen;

bij het 10de bataillon, de 1ste luitenant J. Sonnenberg, van het 3de bataillon, en de 2de luitenant D. der Kinderen, van het 11de bataillon;

bij het 14de bataillon, de 2de luitenant J. H. van der Schalk, van het 3de bataillon;

bij het garnizoens-bataillon, in de 1ste militaire afdeeling (Lampong), de 2de luitenant O. A. Koocken, van het 8ste bataillon;

bij het garnizoens-bataillon in de 2de militaire afdeeling (Tjilatjap), de 2de luitenant T. E. C. Merens, van het 2de bataillon;

bij de militaire administratie: als onderintendant der 2de klasse, de betaalmeester der 1ste klasse M. van Weddingen;

als adjunct-intendant, de betaalmeester der 2de klasse J. P. N. Dieudonné;

als betaalmeester der 2de klasse, de betaalmeester dier klasse J. P. H. de Lassasie, tijdelijk gedetacheerd geweest bij het corps sapeurs.

(*Javasche Courant van den* 17*den Mei.*)

bij het civiel departement:

gesteld, ter beschikking van den directeur der cultures, de ambtenaren der 2de klasse voor de dienst in Nederlandsch Indie P. G. N. Dessauwagie en H. D. Canne;

(*Javasche Courant van den* 24*sten Mei.*)

bij het civiel departement:

ingetrokken, op zijn verzoek, eervol, de benoeming van mr. J. J. Schneither, tot advocaat en procureur bij het hooggeregtshof van Nederlandsch Indie;

benoemd: tot adsistent-resident van Keboemen (residentie Bagelen), J. J. Meder, thans controleur der 1ste klasse bij de landelijke inkomsten en cultures;

tot secretaris en vendumeester in de residentie der Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, R. Wijnen, thans secretaris van het gouvernement van Celebes en Onderhoorigheden;

tot secretaris van het gouvernement van Celebes en Onderhoorigheden tevens algemeenen ontvanger aldaar, A. F. van der Ven, laatst 1ste commies bij de directie der middelen en domeinen, onlangs van verlof tot herstel van gezondheid uit Nederland teruggekeerd, thans ambtenaar op non-activiteit;

tot lid in den raad van justitie te Batavia, mr. D. L. F. de Pauly, thans substituut-officier van justitie bij dien raad;

tot griffier van den raad van justitie te Soerabaija, mr. P. J. Roosegaarde Bisschop, thans griffier bij den omgaanden regter in de 5de afdeeling;

tot advocaat en procureur bij den raad van justitie te Samarang, mr. J. J. Schneither,

tot advocaat en procureur bij den raad van justitie te Soerabaija, mr. W. C. de Bruijn;

bij het militair departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, onder toekenning van pensioen, de kapitein der infanterie J. A. Cramer;

op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, de 2de luitenant der infanterie L. C. A. Halewijn;

(*Javasche Courant van den* 27*sten Mei.*)

bij het civiel departement:

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den adsistent-resident van Saparoea en Haroeko H. D. A. van der Goes;

bij het militair departement:

bij het regement Oost-Indische cavalerie, bevorderd: tot 1ste luitenants de 2de luitenants P. C. Hoolboom, F. A. Metzler, J. Sodenkamp, A. Koenen, P. J. van der Heijde en W. M. van Bunge;

tot 2den luitenant, de wachtmeester A. J. Metzler;

(*Javasche Courant van den* 20*sten Mei.*)

bij het civiel departement:

benoemd: tot eersten substituut-griffier bij het hooggeregtshof van Nederlandsch Indie, mr. A. W. Th. de Jongh, thans tweede substituut-griffier bij dat hof;

tot eersten substituut-griffier bij den raad van justitie te Batavia, mr. Th. H. van Rees, thans tweede substituut-griffier bij dien raad;

tot veearts voor 's gouvernements burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie, H. J. D. F. van Doornum, sergeant voor memorie, thans als veearts reeds toegevoegd aan den directeur der cultures;

gesteld, ter beschikking van den directeur der cultures, de veeartsen voor 's Gouvernements burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie, P. Noordijk en J. van der Weijde;

goedgekeurd, dat door den resident van Samarang is opgedragen de tijdelijke waarneming van de betrekkingen van binnen-regent, tevens eersten onderwijzer, en binnen-regentes van het protestantsche wees- en armhuis te Samarang, aan D. C. de Bruin, gouvernements-onderwijzer, onlangs met verlof uit Nederland teruggekeerd, en zijne echtgenoote M. des Ruelles;

bij het militair departement:

bevorderd, bij het corps genie en sapeurs: tot kapitein de 1ste luitenant der genie A. W. Egter van Wissekerke;

tot 1sten luitenant, de 2de luitenant der genie J. P. Esmeling;

(*Javasche Courant van den* 31*sten Mei.*)

bij het civiel departement:

bevorderd, bij het kader der landelijke inkomsten en cultures: tot controleurs der 1ste klasse, F. H. Sluijter en J. C. Lammers van Toorenburg, thans controleurs van de 2de klasse;

tot controleurs der 2de klasse, C. de Roon Swaan, L. K. J. Geij van Pittius, J. G. C. A. de Vogel en H. C. Humme, thans controleurs van de 3de klasse;

bij de directie der producten en civiele magazijnen: tot hoofdcommies, E. C. Bangert, thans 1ste commies bij die directie;

tot 1sten commies, J. M. C. Degent, thans 2de commies bij die directie;

tot 2den commies, F. A. H. Buddingh, thans 3de commies bij die directie;

tot 3den commies, F. Vreede, thans klerk bij die directie;

benoemd: tot commies-controleur der inkomende en uitgaande regten te Samarang, J. F. Schultz, thans commies-visitateur bij de recherche te Batavia;

gesteld: ter beschikking van den hoofdambtenaar C. P. Brest van Kempen, belast met eene bijzondere zending, de ambtenaar A. C. Suijck, thans commies-ontvanger der inkomende en uitgaande regten, waarnemende havenmeester, te Pasoeroean;

bij het militair departement:

bevorderd: bij het wapen der infanterie tot majoors;

bij het 5de bataillon, de kapitein G. F. Nauta, van het 7de bataillon;

bij het 7de bataillon, de kapitein J. H. Crens, van het bataillon, thans met verlof in Nederland;

bij het 8ste bataillon, de kapitein F. T. Engelenburg, van het bataillon;

bij het 11de bataillon, de kapitein C. H. Boon van Ostade, van het bataillon;

bij het garnizoens-bataillon te Palembang, de kapitein E. C. F. Happé, van het garnizoens-bataillon in de 2de militaire afdeeling;

bij het garnizoens-bataillon te Banka, de kapitein B. T. Reiger, van het bataillon,

tot kapiteins: bij het 4de bataillon, de 1ste luitenant A. C. Hardenberg, van het 14de bataillon;

bij het 5de bataillon, de 1ste luitenant A. J. E. Diemont, adjudant bij den kommandant der Padangsche Bovenlanden;

bij het 7de bataillon, de 1ste luitenant L. C. C. van Oijen, van het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling;

bij het 8ste bataillon, de 1ste luitenant J. H. Moorrees, van het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling;

bij het 9de bataillon, de 1ste luitenant F. G. Hoffman, van het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling;

bij het 12de bataillon, de 1ste luitenant G. S. J. J. D. Bijl de Vroe, adjudant in de 3de militaire afdeeling;

bij het garnizoens-bataillon in de Molukkos, de 1ste luitenant C. J. A. de Quay, van het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling;

bij het garnizoens-bataillon te Banka, de 1ste luitenant J. J. H. Eschweiler, van het garnizoens-bataillon te Palembang;

tot 1ste luitenants: de 2de luitenant J. B. du Puy de Montbrun, met bepaling, dat hij in de betrekking van adjoint bij den generalen staf zal continueren;

bij het 1ste bataillon, de 2de luitenants E. H. Doerrleben en G. F. T. Lange, beiden van het bataillon;

bij het 2de bataillon, de 2de luitenants A. E. V. de Ficquelmont en S. A. van Houten, beiden van het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust;

bij het 3de bataillon, de 2de luitenants A. H. Kress, jhr. J. S. van de Poll, A. L. T. Veenhuijzen en P. R. de Rochemont, de beide eersten van het garnizoens-bataillon te Palembang en de beide laatsten van het garnizoens-bataillon in de Molukkos;

bij het 4de bataillon, de 2de luitenant J. Hubeek, van het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust;

bij het 5de bataillon, de 2de luitenants R. H. Rhode en J. F. Bruigom, de eerste van het garnizoens-bataillon op Banka en de laatste van het bataillon, met bepaling dat hij in zijne betrekking van adjudant zal continueren:

bij het 6de bataillon, de 2de luitenants L. J. W. Benschop, W. J. van der Vliet en F. W. F. Nix, respectivelijk van het garnizoens-bataillon in de [illegible] taillon;

bij het 7de bataillon, de 2de luitenant C. J. Schindler, van het 14de bataillon;

bij het 8ste bataillon, de 2de luitenant H. Termijtelen, met bepaling, dat hij voorloopig in zijne tegenwoordige betrekking van adjudant bij den inspecteur der schutterijen, pradjoerits en djajang-sekars zal continueren, en de 2de luitenants S. A. J. de Bruin, J. C. ten Ham en J. Redeker, de eerste en laatste van het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust, de tweede van het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling; alsmede de 2de luitenant J. Snijder, met bepaling, dat hij in zijne betrekking van adjudant zal continueren;

bij het 9de bataillon, de 2de luitenant J. F. G. Verhoeff, van het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust;

bij het 10de bataillon, de 2de luitenant F. A. C. Bloem, van het bataillon;

bij het 12de bataillon, de 2de luitenants L. B. Paternostre du Montlion, C. Beerens en R. Boon, respectivelijk van het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust en van het 4de en 14de bataillon;

bij het 14de bataillon, de 2de luitenant L. de Kroon, van het garnizoens-bataillon op Banka;

bij het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling, de 2de luitenant F. R. C. Schluter, van het garnizoens-bataillon in de 2de militaire afdeeling;

bij het garnizoens-bataillon in de 2de militaire afdeeling, de 2de luitenant F. K. N. van Bijlevelt, van het bataillon, thans met verlof in Nederland;

bij het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling, de 2de luitenants A. J. van Mansvelt en A. W. E. von Reinsperg, beiden van het bataillon;

bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust, de 2de luitenant H. C. van der Schalk, van het bataillon;

bij het garnizoens-bataillon te Banka, de 2de luitenants S. Meijers en K. van der Heijden, beiden van het bataillon;

bij de garnizoens-compagnie te Benkoelen, de 2de luitenant C. C. P. Schepens, van die compagnie;

tot 2de luitenants: bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust de adjudant-onderofficier M. A. D. van der Krop, van het 2de bataillon, de sergeant-majoor W. L. van Warmelo, van het 7de bataillon, de sergeanten W. J. Andriesse, J. C. Lach de Bere en de fourrier J. H. Heijman, alle drie van het 1ste bataillon, de sergeant R. F. de Ravallet, van het 4de bataillon, de fourrier A. A. van de Pol, van het 1ste bataillon, de sergeant C. Schäfer, van het 8ste bataillon, en de fourrier J. A. van Dapperen, van het 1ste bataillon:

(*Javasche Courant van den 3den Junij.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking, de Nederlandsche consul te Kanton, in China, R. Browne;

benoemd: tot Nederlandschen consul, te Kanton, in China, Tonco Modderman jr., koopman te Batavia;

tot adsistent-resident van Bawean (residentie Soerabaija) J. M. de Brauw, thans controleur der 2de klasse bij de landelijke inkomsten en cultures;

bij het militair departement:

in activiteit hersteld, de officier van gezondheid der 3de klasse op non-activiteit C. N. Cruque,

benoemd, tot commies-boekhouder bij den magazijnmeester der artillerie te Batavia (militair ambtenaar der 3de klasse) J. S. Feijtjes, thans klerk aldaar;

(*Javasche Courant van den 7den Junij.*)

bij het civiel departement:

ontslagen: op zijn verzoek, eervol, M. D. van Duivenbode, als president bij de wees- en boedelkamer te Ternate;

op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de ambtenaar der 3de klasse met verlof D. C. Ament;

ontheven, eervol, de ambtenaar jhr. W. H. G. A. L. du Peyrou van Breugel, van de verdere vervulling der betrekking van 2den commies bij de algemeene rekenkamer;

benoemd: tot collecteur van het klein-zegel te Batavia, jhr. W. H. G. A. L. du Peyrou van Breugel, met verklaring dat hij belast zal blijven met de betrekking van ontvanger van het regt van successie en overgang aldaar;

tot notaris der residentie Banda, de commies-betaalmeester en ontvanger der inkomende en uitgaande regten aldaar J. E. van Zuijlen;

tot gezaghebber te Manna (Benkoelen), J. van Dulken, thans gezaghebber te Mokko Mokko;

tot gezaghebber te Mokko Mokko (Benkoelen), N. Hewetson, thans controleur der 2de klasse bij het binnenlandsch bestuur in de afdeeling Benkoelen, en als zoodanig belast met het gezag in de afdeeling Manna;

bij de wees- en boedelkamer te Ternate: tot president, H. Coldenhoff, thans lid en secretaris;

tot lid, C. Paulus;

tot secretaris, A. Coldenhoff;

ter westkust van Sumatra: tot controleur der 3de klasse bij het binnenlandsch bestuur te dier kuste, A. F. Intveld, thans surnumerair ambtenaar;

tot opziener der 1ste klasse tot het houden van toezigt over de cultures in de afdeeling Padang, F. van Ginkel, thans klerk op het bureau van den resident der Padangsche Bovenlanden;

geplaatst, bij het binnenlandsch bestuur te dier kuste, in de districten Loeboe Bassong en Tikoe, L. van de Poll;

bij het militair departement:

ontslagen, uit Zr. Ms. militaire dienst, de 2de luitenant der infanterie W. Voerman.

Verder behelzen die couranten de volgende berigten:

Batavia, 9 *Mei.*

Van Tjiandjoer 30 April wordt het volgende gemeld:

De goede resultaten, verkregen door het overplanten van vaccinestof op koebeesten in het oostelijk gedeelte dezer residentie, alwaar die stof verbetering noodig had, blijken uit de volgende omstandigheden:

In de oostelijke Preanger regentschappen, Sumadang en Soekapoera, [illegible] kenburg te Tassikmalajoe en te Manonedjaja proeven doen nemen om die stof over te planten op koeijen.

Door de goede zorgen van den adsistent-resident Kinder, van den regent van Soekapoera en van de controleurs Boers en Loth, is men er eindelijk in geslaagd goede *genuine* pokken te verkrijgen en daardoor de beide regentschappen Sumadang en Soekapoera van uitmuntende koepokstof te voorzien.

Batavia, 12 *Mei.*

Omtrent de verrigtingen der mijn-ingenieurs in deze gewesten kunnen wij, volgens de berigten, loopende tot 2 dezer, weder het volgende mededeelen:

Java. Meeuwenbaai. (*Bantam*). Het onderzoek naar steenkolen, hetwelk door ziekte van den buitengewonen ingenieur Aquasie Boachie eenigen tijd moest worden gestaakt, is thans door dien ingenieur hervat.

Banka. Door de ingenieurs de Groot, Liebert en Akkeringa zijn onlangs in de districten Muntok en Jeboes geologische excursien gemaakt. Bij aanvankelijk onderzoek is het waarschijnlijk voorgekomen, dat zich in eerstgenoemd district nog ongebroken ertsgronden zullen voordoen, terwijl in het district Jeboes reeds veel schijnt te zijn uitgewerkt. Het onderzoek wordt door de twee laatstgenoemde ingenieurs voortgezet. De ingenieur de Groot keerde tot andere werkzaamheden naar Java terug.

Borneo. Westerafdeeling. De adspirant-ingenieur Everwijn vertrok den 6den Maart van Pontianak naar Landak, en kwam na eene reis van tien dagen te Gnabang, de hoofdplaats van dat landschap aan. Aldaar besocht hij eene diamantmijn, alsmede goudmijnen te Madjouw, en stelde zich zooveel doenlijk op de hoogte dier goudontginning. Den 25sten keerde hij te Pontianak terug om de verzamelde mineralen en aanteekeningen in orde te brengen, voornemens zijnde zich eerlang naar Sukadana en de Karimata-eilanden te begeven.

Zuid- en Oosterafdeeling. De adspirant-ingenieur Rant heeft zich gedurende de maand Maart jl. schier geheel moeten wijden aan de belangen van de mijn Oranje-Nassau, waarheen hij zich aanstonds had begeven bij ontvangst van het berigt van den brand, gemeld in n°. 25 van dit jaar.

In het begin heeft men getracht den brand direct te dooven doch door de zich ontwikkelende gassen welke de lampen bluschten, werd men verpligt het brandende deel af te sluiten. Tot drie malen heeft men de afsluitingen geopend maar ze spoedig moeten herstellen, daar de brand nog geenszins was uitgedoofd. Bij de laatste opening op 23 Maart heeft men echter bemerkt, dat de brand veel verminderd was. De afsluitingen, welke met veel zorg zijn zamengesteld, beginnen reeds in de onmiddellijke nabijheid van den brand, en, daar men van gevoelen was, dat het vuur in de kolen was gedempt en alleen nog eenige houtwerken van verzekeringen brandend waren, zoo liet zich, door gebrek aan lucht, eene spoedige uitdooving verwachten. Vooreerst zouden de afsluitingen niet worden geopend. Met het werk en het maken van herstellingen werd ijverig voortgegaan; de aanwezige voorraad kolen was voldoende om in de eerste behoeften te voorzien.

Ternate. Batjan. De onderzoekingen omtrent de geologische gesteldheid van dit eiland bepaalden zich tot dusver tot den bovengrond. Deze bestaat uit alluviaal en diluviaal terrein, met stukken van basalt in balvorm, van dolomiet, van kiezelsteenen enz., terwijl op andere plaatsen geregelde lagen zandsteen aan den dag komen. Het gebergte Sindappa bestaat uit eruptief gesteente, naar gissing 500 à 600 voeten hoog; langs straat Patientie vindt men vele heete bronnen. De lagen fossiele brandstof vertoonen zich over een groot gedeelte van Batjan in de beddingen der rivieren en beken. De kolenlaag is echter niet overal even dik en wordt doorsneden door kleilaagjes. Het dak der laag is zeer hard en alleen door buskruid te verwerken; aan de lucht laten echter de los gewerkte stukken spoedig los; hetgeen evenzeer met den muur het geval is. De lagen zijn sterk gebogen en het uitkomende staat bijna verticaal. Voor de onderneming van den heer Cores de Vries, worden kolen te Amassing gegraven. De ingenieur Schreuder, aan wien dit geologisch onderzoek is opgedragen, had echter besloten uit het gebergte in de vlakte af te dalen, om daar de lagen door het zinken van een put te bereiken. De omstreken van Soengie Poean, hoe zeer zich gunstiger aanbevelende, zijn evenwel eene wildernis; en alle noodige voorbereidende werkzaamheden moesten nog worden verrigt.

Het goud vindt men in den bovengrond over geheel Batjan, en op de plaatsen, waar men water kan erlangen, zou, volgens den heer Schreuder, dit metaal met behulp van geschikte werktuigen op eene voordeelige wijze kunnen worden ontgonnen. Het vermoeden bestond, dat rijkere gronden in de diepte zouden worden aangetroffen.

Koper komt gedegen, zeer fijn verdeeld en in geringe hoeveelheid voor te Soengie Poean, in eene kleilaag aan de oppervlakte; ertsgangen waren nog niet ontdekt.

De wegen op Batjan zijn veelal slecht, de bevolking is uiterst schaarsch. Voedsel voor het werkvolk moet men van elders aanvoeren. De vroeger gebruikte werklieden, 50 Ternatanen, voldeden niet en moesten om de twee maanden verwisseld worden. Thans wordt door het gouvernement in de behoefte aan bruikbaarder werkvolk voorzien.

Ten gevolge van ontberingen en vermoeijenissen, was de heer Schreuder ziek geworden; hij heeft zijne taak tot voortzetting van het geologisch onderzoek echter weder kunnen opvatten. De uitgraving van steenkolen voor den heer Cores de Vries ging echter geregeld voort, onder opzigt van den voorman Dieudonné en den gepensioneerden sergeant Cornelissen.

Batavia, 19 *Mei*.

Artillerie-Constructiewinkel te Soerabaija. Wij zien ons weder (zie *Javasche courant* van 3 Augustus 1853) in de gelegenheid gesteld aan het jaarlijksche verslag van den directeur van den artillerie-constructiewinkel te Soerabaija, den heer luitenant kolonel C. G. von Dentzsch, eenige bijzonderheden nopens deze belangrijke inrigting te ontleenen.

Smederijen. Ofschoon de smeedinrigtingen nog veel te wenschen overlieten, leverden zij eene belangrijke hoeveelheid werks op, waarvoor den officier en de opzieners, die deze werkplaats bestuurden, een welverdiende lof toekomt.

In eenen hoogen graad werkten tot die uitkomst mede de sterk in het oog loopende vorderingen, welke de Javaansche smeden weder in het moeijelijkste van alle ambachten maakten, gepaard aan de gemeenzaamheid die zij thans gedurende drie jaren, met het artillerie-materieel verkregen. Al de moeijelijkheden van het smids-artilleriewerk hebben de Javaansche arbeiders met eene verwonderlijke gemakkelijkheid gevat, zoodat zij zich niet ligt meer vergissen in de juiste keuze van die wijze, onder vele andere, waarop de stukken moeten aangelegd (begonnen) worden, om deze het spoedigst en volmaaktst voor den dag te doen komen. Vooral in het beoordeelen van den graad van hitte, welke, al naar den aard van het ijzer en den vorm en omvang der stukken, tot het zamenwellen moet aangewend worden, hebben zij in het afgeloopen jaar zulk groote vorderingen gemaakt, dat zij daarin voor de beste Europesche smeden niet meer behoeven onder te doen.

Wegens de weinige geschiktheid van Europesche werklieden om hier aan het vuur te werken, werden daartoe uitsluitend de Javanen gebezigd, terwijl de eerste enkel als bankwerkers werden te werk gesteld. Sedert eenigen tijd worden zij éénmaal 's weeks in de kennis en het aanbrengen van het hoefbeslag onderwezen.

Het Javaansche smidsgereedschap is bij hen sedert lang vergeten, en zij weten hunne eigene gereedschappen, volgens de Europesche wijze zelven te vervaardigen.

Timmermanswinkel. Meer en meer met het materieel bekend geworden en de behandeling van het Europesche gereedschap thans volkomen magtig, hebben de werklieden van dezen winkel, in het bijzonder de Javanen, eenen graad van geoefendheid verkregen, welke hen tot allezins bruikbare artillerie-werklieden maakt, walaffuiten van alle kalibers zijn thans door dit ambacht aangemaakt, zonder dat er noemenswaardige zwarigheden te overwinnen waren.

Wagenmakerij. Ook hier mogt men belangrijke vorderingen opmerken. Deze winkel bezit bekwame Europesche werklieden, aan welke de Javaansche wagenmakers de volkomen geschiktheid, die zij tegenwoordig voor hun ambacht bezitten, te danken hebben. De vrij moeijelijke behandeling van het wagenmakers-gereedschap, als bijv. het snijmes, de draaispanzaag en den grooten dissel, namen zij, zoo als gewoonlijk, zonder veel moeite van hen over.

Kuiperij. Dit bedrijf leverde de gunstigste uitkomsten op en heeft de verwachting welke men er van had, zelfs overtroffen. De werkplaats leverde niet minder dan 1650 stuks vaatwerk, zoo gekuipt als geschaafd benevens 2250 bewerkte duigen en 700 bodems tot buskruidtonnen.

Verreweg het grootste gedeelte der verbruikte duigen en bodemstukken werden gekloofd uit de schaalstukken der ronde stammen welke de zaagtoestel als afval opleverde, zoo ook uit den afval uit den timmermanswinkel: het was dus een zeer gelukkig denkbeeld, om eene kuiperij aan dien winkel te verbinden.

Het vaatwerk is, zonder uitzondering, volkomen naar den eisch en keurig afgewerkt.

Instrumentmakers-werkplaats. In dezen winkel, waar kogelpersen met toebehooren opgesteld zijn, wordt thans als de vrucht van de zorgen, die de opziener Kiel aan de opleiding van een aantal Javaansche bankwerkers besteedde, eene zeer goede wijze van werken waargenomen; sommigen hunner munten zelfs uit en leveren de hun te bewerken opgegevene voorwerpen volkomen naauwkeurig en met zorg afgewerkt af.

De kogelpersen leverden 3 millioen kogels op. Bij het herhaald omsmelten ontstond eene hoeveelheid van 1884 ponden loodasch, welke, op grond van reeds genomene proeven bij eene aanstaande herleiding, gerekend tegen 80 pct., opleveren zal 1507 ponden lood, zoodat het werkelijk geleden verlies op de gansche hoeveelheid daardoor zal gebragt worden op 1,14 pct.

Een den opziener Kiel ter navolging opgegeven spiegelwerktuig tot het onderzoeken der ziel en het zundgat van vuurmonden, werd door de Javaansche instrumentmakers uitgevoerd, zoomede een werktuig tot het verdeelen en snijden van tanden in de kleine raderen van een toestel tot het meten der snelheid van geweerkogels.

Metaal- en Houtdraaijers-winkel. Door de vele tegenspoeden, welke men met het groote stoomwerktuig ondervond, was men dikwijls genoodzaakt den arbeid in deze werkplaats te staken.

IJzergieterij. Ook hier werden de werkzaamheden zeer belemmerd, zoowel door den gebrekkigen gang van het groote stoomwerktuig, dat den wind voor de smeltovens moet aanvoeren, als door de slechte hoedanigheid van ter beproeving uitgezondene coaks, van Duitschen oorsprong. Van deze coaks moest men 23,6 per cent (in verhouding tot het gebezigde ijzer) gebruiken, terwijl bij goede coaks de verbruikte brandstof doorgaans niet meer dan 16 per cent bedragen mag.

Overigens leverde de gieterij eene zeer aanzienlijke hoeveelheid voorwerpen op, als al de kolommen, vuurplaten met oog, ijzers, windbuizen, koelbakken enz. voor de in aanbouw zijnde smederij, benevens de gegotene deelen voor walaffuiten met hare ramen. Met het gieten van deze voorwerpen ondervond men hoegenaamd geen tegenspoed, alles kwam steeds gaaf en scherp uit het zand te voorschijn.

Kopergieterij en Zadelmakerswinkel. Ook hier mogt de gang der werkzaamheden gunstig genoemd worden. Het in de werkplaats zelve opgemaakte leder trok door zijn keurig aanzien vaak de opmerkzaamheid van deskundigen.

Verwerij. Ook hier werden de werkzaamheden naar eisch uitgeoefend.

Als verdere bijzonderheden verdient het volgende nog mededeeling:

De onder-constructeur Lindwurm deed onder zijn onmiddellijk toezigt een werktuig vervaardigen, waarmede met juistheid en weinig omslag de stand der rigtingsmiddelen bij de vuurmonden kan worden aangegeven.

De 2de luitenant du Pui nam in 1852, gezamenlijk met den constructeur Hoedt eene reeks van proeven ter opsporing van de wrijvings-coëfficiënten van het djatiehout en eenige andere in deze Archipel groeijende houtsoorten, welke eene nuttige aanwending bij de artillerie kunnen hebben.

Deze proeven hebben aangetoond, dat het djatiehout het eikenhout aanmerkelijk in sterkte overtreft.

De in den constructiewinkel gebezigde hoofdmaterialen, hout en ijzer, waren uitmuntend. Het eerste laat, sedert het beslaan der stammen in de bosschen, althans voor de artillerie, werd afgeschaft, niets meer te wenschen over.

Het in de laatste jaren uitgezondene ijzer doorgaans Engelsche merken dragende, is ver verkiesselijk bevonden boven het zoo kostbare Zweedsche. Alleen vordert het eerste bekwamer smeden om bewerkt te worden; doch dit is tegenwoordig geen bezwaar meer.

Zoowel in de smederijen als tot de stoomvorming maakte men voortdurend en uitsluitend gebruik van Borneosche steenkolen, die zich steeds van eene goede hoedanigheid betoonden.

De 16 inlandsche jongelingen, waaronder 6, die bij de compagnie artillerie-werklieden als leerling-werkman dienen, gaven veel reden van tevredenheid.

— Volgens berigt van Banjermasing van 19 April 1854, was de mijnbrand te Pengaron, zoo niet geheel gebluscht, dan toch volkomen bedwongen, zoodat daarvan voor de exploitatie geen verder nadeel te duchten was.

Aan de personen, welke door hunnen buitengewonen ijver en moed hebben bijgedragen tot blussching van dien brand, is 's gouvernements tevredenheid betuigd geworden, en aan de inlanders, die zich bij die gelegenheid gunstig hebben onderscheiden, eene geldelijke belooning toegekend.

— Berigten uit de Lampongs over de maand April 1854 houden in, dat de padieoogst in de ladangs goed was uitgevallen en dat de sawavelden over het algemeen voordeelig stonden.

Niettegenstaande de westewinden het binnen- en uitloopen der haven beletten, was de handel te Telok Betong vrij levendig. Er was veel geld in omloop gebragt.

De verbindingswegen hadden door de regens over het algemeen niet zooveel geleden als in andere jaren.

— Als een vervolg op het voorkomende in ons nommer van 6 Mei 1854 (zie *Staats-courant* n°. 151), deelen wij de volgende tijdingen uit Palembang mede, loopende tot 2 Mei 1854:

Het bleek, dat de bende uit de Makkakau, die zich bij Moeara-Bila-Bila, op 6 palen afstands van Moeara-Doea, had nedergezet, uit niet meer dan 200 man bestond; slechts eenige bekende slechte sujetten hadden zich bij den Ratoe van Pemangilan gevoegd. De hoofden van de Tellong-Aman waren allen na oproeping gekomen.

De controleur der 3de klasse, belast met het civiel gezag te Moeara-Doea, H. M. Botter, begaf zich met een detachement, bestaande uit 25 militairen en 40 pradjoerits, onder bevel van den 2den luitenant C. Boekstal, op den 16den April naar Moeara-Bila-Bila. De Makkakauers hadden die positie onmiddellijk ontruimd en ook de in den opstand van 1849 zoo beruchte positie van Pematang-Djering, mede door hen bezet, verlaten, zonder de troepen af te wachten. Daarop versterkten de kwaadwilligen zich in de tot ons gebied behoorende doesson *Pan*. Dien ten gevolge rukte een detachement militairen en pradjoerits, onder bevel van den 1sten luitenant Prager, en vergezeld van den controleur 1ste klasse Walland, van Moeara-Doea op en bereikte *Pan* den 25sten April. De doesson was zeer versterkt en werd hardnekkig verdedigd; doch eindelijk gelukte het den onzen de plaats stormenderhand te vermeesteren. De vijand vlugtte naar alle kanten; in de doesson vond men het lijk van één der muitelingen. Aan onze zijde vielen een inlandsch militair en een pradjoerit en 15 gekwetsten. Men vervolgde den vijand zoover mogelijk; hij moet naar de Makkakau gevlugt zijn.

Op ons direct grondgebied hadden de Makkakauers geene hulp van de bevolking ontvangen.

Den 18den April was de kolonel de Brauw met p. m. 170 man van

Lahat opgerukt naar Tebing Tingie, en zou den 24sten van daar naar de Ampat Lawang opbreken. In de Lintang Kirie, waarheen de excursie zou worden gerigt, had Radja Tiang Alam, wiens wonden genezen waren, eenigen aanhang.

Deze zou zich in eene vrij groote en sterke benting bij Batoe Berambaij begeven, om de troepen af te wachten. Hulp van de Passumah had de radja niet gekregen. Overigens was het in de Ampat Lawang rustig.

Uit de andere streken der residentie luiden de berigten gunstig. De bevolking, meer en meer ontheven van den zwaren druk der hoofden, begint zich overal op de verkrijging van meerdere producten van den grond toe te leggen. De rijst- en katoenproductie waren voor dit jaar weder veel belovend. Op de hoofdplaats kwamen dagelijks vele handelsproducten, en vooral rijst, uit de binnenlanden aan.

— Op Billiton werd onlangs eene ertssoort gevonden, uiterlijk veel overeenkomende met eene zekere soort van ijzererts, en waarvan beweerd werd, dat zij in groote hoeveelheid aanwezig was, en tin bevatte. Een onderzoek van dezen erts in het scheikundig laboratorium te Weltevreden heeft het laatste bewaarheid. De erts bleek werkelijk tinoxyde te bevatten en wel ruim 50 per cent. Zulk eene uitkomst was buiten verwachting en deed overgaan om het tin-oxyde op eene meer practische wijze af te scheiden, hetwelk door eenvoudige wassching zeer goed gelukte. De aldus verkregen tinerts had, bij 27° C. warmte, een soortelijk gewigt van 6,077 — 6,235, en zulks naar mate de wassching beter was bewerkstelligd. Van dezen tinerts verkreeg men, door gloeijing met kool in eenen Hessischen kroes, ruim 50 per cent tin.

Deze tinsoort komt geheel overeen met het beste Engelsche mine-tin, terwijl de erts geheel den uiterlijken vorm van het Engelsche black-tin heeft.

Er wordt thans een meer naauwkeurig onderzoek op Billiton gedaan omtrent het voorkomen van dezen erts.

BATAVIA, 23 *Mei.*

Op den 13den Mei 1854 zijn in veiling gebragt en verkocht, de in de maand December 1853 uit Japan te Batavia aangebragte 5668 pikols koper en 396 dubbele balies kamfer, hebbende eerstgemeld artikel gerendeerd eene som van f 408,547:30 of gemiddeld f 72:9½ per pikol, en het laatstgemelde f 25,037:78 of gemiddeld f 63:27⅙ per dubbele balie.

Ook zijn op den 6den dezer in veiling gebragt de in December 1853 mede uit Japan aangebragte 50 keizerlijke en 36 gewone kabaaijen, benevens 66½ Amsterdamsch pond zijden watten, hebbende respectivelijk gerendeerd f 974:60 — f 453:24 en f 43, of f 19:49 — f12:48 en f 0:23½ per stuk en per pond.

— Uit de Molukken zijn wederom de volgende tijdingen ontvangen, loopende tot den 28sten April 1854.

De berigten omtrent den gezondheidstoestand op Amboina, Ternate en Menado, en de omliggende eilanden, waren zeer ongunstig. De epidemie, welke eerder verergerd dan verbeterd was, had vele slagtoffers, vooral onder de kinderen, gemaakt.

Te Amboina bedroeg het getal koortslijders in het hospitaal 170 à 180. Op het eiland Saparoea, alwaar de ziekte ook zeer was toegenomen, stierven gemiddeld vier personen per dag. Aldaar was schaarschte aan levensmiddelen en visch ontstaan.

[illegible] en Sahoe, woedde de epidemie hevig. Het getal der gestorvenen bedroeg 243, terwijl de sterfteverhouding over de bevolking op gouvernementsgrondgebied werd gesteld op 1 tot 30.

Vrees voor verdere uitbreiding bestond er niet; integendeel verminderde het getal aangetasten eenigzins.

In de Menahassa was het getal lijders aan koorts, mazelen en buikloop zeer aanzienlijk.

Daardoor konden de rijstvelden niet gezuiverd, de wegen en bruggen niet behoorlijk onderhouden, de schepen met moeite geladen en gelost, en de koffij slechts langzaam geplukt en afgevoerd worden. Verscheiden scholen waren gesloten, omdat de kinderen ontbraken.

Van enkele dorpen waren al de bewoners wegens ziekte buiten staat zich zelven te helpen en was de bijstand van menschen uit naburige negorijen noodig, om voedsel te koken of eenig geneesmiddel toe te dienen.

Ook op de eilanden Sangir en Talaut waren dezelfde ziekten uitgebroken en vele slagtoffers gemaakt.

In de afdeeling Gorontalo, alwaar het niet beter gesteld was, heerschte schaarschte van levensmiddelen.

Den 5den Maart was te Ternate een ligte schok van aardbeving gevoeld welke echter geene schade had veroorzaakt.

De laatst ontvangen berigten omtrent den ziektetoestand in de Molukken, behelzen dat de Europesche ingezetenen, de schepelingen en het garnizoen nog immeer veel van de koortsen te lijden hadden.

De officier van gezondheid der 2de klasse A. H. Kunze, die ter behandeling der koortslijders naar Saparoea werd gezonden, had aldaar, gedurende den tijd van 17 dagen, in 6 negorijen, gezamenlijk 2757 lijders behandeld. Van deze herstelden 2079 en stierven 58, terwijl op 10 Maart jl. nog 610 lijders overbleven. In twee negorijen was de bevolking huis aan huis ziek. De overledenen waren meestal kinderen. Tijdige toediening der quinine deed de koortsen spoedig ophouden.

Op Ternate hadden de mazelen opgehouden en waren de buikziekten veel minder kwaadaardig geworden.

Er zouden hieraan op het eiland 150 personen, meest kinderen, bezweken zijn. Van 23 Februarij tot aan 23 April jl., werden aan deze ziekte behandeld 346 lijders; hiervan herstelden 236 en overleden 32, terwijl nog 78 onder behandeling bleven.

Te Menado hadden de mazelen nagenoeg opgehouden.

— De berigten van Menado over de maand Maart 1854 behelzen, dat op de hoofdplaats en in de omstreken, alsmede te Kema, eene ongewone droogte en hitte had geheerscht, welke van nadeeligen invloed was op het padigewas; aan het einde der maand waren echter eenige regenbuijen gevallen.

In den nacht van 29 op 30 Maart, omstreeks 2 ure, werd, zoowel te Menado als te Kema, eene vrij hevige aardschudding waargenomen.

Veel overlast ondervond men van weggeloopene en achtergeblevene schepelingen, afkomstig van Engelsche en Amerikaansche walvischvaarders.

Gedurende het eerste quartaal van 1854 waren 3606⁹/₁₂₅ pikols koffij in 's lands pakhuizen geleverd. De heerschende ziekten werkten ook nadeelig op de koffijlevering terug.

— De berigten uit het gouvernement Celebes en Onderhoorigheden, over de maanden Maart en April 1854, behelzen het volgende:

Er bestond laatstelijk alle hoop op eenen goeden oogst.

Aan de grenzen der afdeeling Noorderdistricten werden ongeregeldheden gepleegd door een troep landroovers, aangevoerd door zekeren Ambo Dalle Lapa Gara, daeng Mangalla.

Onder anderen waren uit eene weide in de nabijheid van de kampong Botto (Segerie) een 20tal karbouwen geroofd en naar het nabijgelegen gebergte van Tanette vervoerd. Het was den onzen gelukt die roovers gevoelige afbreuk te doen, en alle maatregelen waren genomen, om de verdere plannen van Ambo Dalle te verijdelen. Ook had de leenvorst van Tanette bevelen gegeven om de schuldigen op te sporen.

In de laatste dagen van April was te Macassar aangekomen het gewone jaarlijksche gezantschap van Bonie, om gelukwenschingen voor het nieuwe jaar 1854 aan te bieden. — Binnen Bonie heerschte eene gewenschte rust. — Sedert drie maanden was door den koning over geheel Bonie een verbod uitgevaardigd tegen het invoeren van valsche koperen (Singapoorsche) munt. Bereids waren een aantal overtreders strengelijk gestraft.

Door den vorst van Mandhar Pambawang werd geklaagd, dat een onderdaan van Macassar, genaamd Daengna Liong, zich schuldig had gemaakt aan slavenhandel en eenige zijner onderdanen naar Passir (Z. O. Kust van Borneo), had weggevoerd en aldaar als slaven verkocht. De door den regter schuldig bevondene werd tot 10 jaren dwangarbeid veroordeeld. Ook waren op het eiland Koeding-aring twee Chinezen in hechtenis genomen, onder zware verdenking van slavenhandel te hebben gedreven.

Aan zekeren Daeng Maranka, woonachtig te Macassar, was vergunning verleend, om zich met eenige volgelingen te gaan vestigen te Kadiending, eene plaats aan de kust van Tambora, op Sambawa. Hij wenschte zich aan te sluiten aan zekeren Daeng Palawa, wien vroeger hetzelfde was toegestaan, om dit land, door de bekende vulkanische uitbarsting woest en verlaten, weder productief te maken.

Ten gevolge der beschikbaarstelling van de noodige fondsen van gouvernementswege, waren te Macassar, voor het inlandsch onderwijs, eene school en in de afdeeling Noorderdistricten drie scholen opgerigt. Men hoopte daarin weldra aan 100 à 125 kinderen onderwijs te kunnen geven.

— Van Amboina wordt medegedeeld, dat in het begin der maand Maart 1854 de gewezen kommandant en civile gezaghebber van Wahaaij, de kapitein J. W. C. Kern, met een inlandsch vaartuig van daar naar Amboina terugkeerende, voor de negorij Lissabatta, op de noordkust van Ceram, schipbreuk had geleden. Ten gevolge eener zware bui werd het vaartuig tegen het strand geslagen en verbrijzeld. Met Zr. Ms. stoomschip *Etna* waren de heer Kern en een paar militairen, die hem vergezelden, van de plaats der schipbreuk naar Amboina overgevoerd. De woeste Alfoeren hadden de behulpzame hand geboden om de goederen van de schipbreukelingen te redden, en bij dit ongeval had niemand eenige schade geleden.

Zr. Ms. korvet *Sumatra* had van 9 tot 19 Maart eenen togt naar Boero [illegible] zijner kerkelijke en [illegible], en de laatste om de gemeente aldaar te bezoeken.

BATAVIA, 26 *Mei.*

— Van Magelang, den 18den Mei, wordt gemeld, dat sedert 15 April tot den 10den van deze maand, hier voor het saizoen meer dan gewoonlijk, overvloedig regen is gevallen; en genoegzaam gelijkmatig over de geheele residentie, hetgeen op de rijstcultuur, welke reeds op eerstgenoemd tijdstip gunstig te noemen was, nog van heilzamen invloed is geweest.

De toestand van het rijstgewas laat gevolgelijk weinig meer te wenschen over, en kan eene vergelijking met andere jaren doorstaan. Men heeft zelfs opgemerkt dat de landbouwer, bij de bewerking van sommige kleine stukken gronds, voor drooge cultuur bestemd, van plan is veranderd, en die gronden voor den rijstbouw heeft gereed gemaakt.

Tot nu toe hebben zich ook geene ziekten onder het te velde staande gewas geopenbaard.

De overvloedige regens in het genoemde tijdperk hebben het rijpen der koffijvrucht, voor zoo verre deze nog aan de boomen was, eenigermate teruggehouden, en het droogen der geplukte koffijboonen is daardoor iets vertraagd geworden, zoodat de ontvangst in de pakhuizen tot nu toe minder is dan geraamd was. De sedert eenige dagen heerschende droogte doet echter verwachten dat de ondervondene vertraging spoedig zal hersteld zijn, en dat de vooruitzigten op eenen ruimen koffijoogst in dit jaar vervuld zullen worden.

BATAVIA, 30 *Mei.*

— Van Pasoeroean 19 Mei wordt [illegible] lende districten van die residentie [illegible] te vernieuwen, en deze stof, welke [illegible] zijn, op kinderen over te planten; [illegible] gevallen van cholera aldaar hebben voorgedaan, welke zich in de laatste dagen in de afdeeling Pasoeroean hebben vermenigvuldigd. Tevens komen er nog andere ziektegevallen voor, welke soms met die van cholera overeenkomst hebben, en [illegible] in weinige uren ten grave sleepen.

— Volgens berigt van 17 Mei 1854, nam de kinderziekte in de Lampongs verminderen. In de kampongs Banding, Koenjier, Marah, Kalaij en Mostoh, waren onlangs 210 personen gerevaccineerd. Over het algemeen keerde het vertrouwen meer en meer terug, en ging de bevolking weder tot den veldarbeid over.

BATAVIA, 2 *Junij.*

Als een vervolg op ons nommer van 20 Mei 1854, kunnen thans nog de volgende bijzonderheden van Palembang worden medegedeeld, loopende tot 15 Mei 1854.

Ter opsporing van Radja Tiang Alam waren sedert den 24sten April onderscheidene togten gedaan. Den 27sten April kreeg men tijding dat

Tiang Alam naar de Oeloe Bajo was gevlugt. Den volgenden dag vertrok een uit 40 pradjoerits en 15 vlugge inlandsche soldaten zamengesteld detachement, met het divisie-hoofd van de Amat Lawang, ter vervolging. Nadat men zijn spoor in het bosch had gevonden, kenbaar aan een paard dat hij met zich voerde, vervolgde men hem twee dagen rusteloos, zonder hem in handen te kunnen krijgen. Het gelukte evenwel in een koeboan, welke kort geleden door hem was verlaten, zijn paard en eenige wapenen en goederen te nemen.

Tot aan het grondgebied der Passumah werd het spoor te vergeefs gevolgd. — Niemand wist waarheen Tiang Alam gevlugt was. — Met behulp van eenige hoofden der Ampat Lawang kreeg men echter achtereenvolgend in handen den vader van eene zijner vrouwen, eene zijner vrouwen en vier vroeger door hem uit de benedenlanden geroofde kinderen. Bij het naderen der troepen was de bevolking van Karang Agong weggeloopen, doch door tusschenkomst van den Pangeran Passirah van de Soembaij Oeloe Loerah, aan wien de doesson Karang Agang behoorde, was zij spoedig teruggekeerd, en stelde zij het grootste vertrouwen in onze manschappen.

Ook het gebergte nabij Sawa, alwaar de adsistent-resident van Tebing Tinggi met eene kolonne van 130 geweren was achtergelaten, werd vruchteloos doorzocht. Aldaar en in het bosch werden eenige verblijfplaatsen van Tiang Alam ontdekt, doch zijn spoor verloor zich naar de zijde van Oeloe Pangie, in de Kikim.

Bij het overhaast ontruimen van de Billa-Billa door de Makkakauers, waren nog verscheidene wapenen in onze handen gevallen. Het schijnt dat de pangeran Djimat, mededeelgenoot van den opstand, zich met eenig volk van de marga Adjie bij de Makkakauers had gevoegd. Van onze zijde waren een paar menschen naar de Makkakau gezonden om zijne arrestering te beproeven.

De hoofden van deze marga bevonden zich allen te Moeara Doewa, met uitzondering van die der doesson Pau en de krio van de doesson Koerong Kaija, welke geroepen zijnde, verklaard hadden niet te durven komen.

Te Pau, van welke plaats de troepen den 2den Mei naar Moeara Doewa terugkeerden, werd een detachement van 25 pradjoerits achtergelaten, om die doesson bezet te houden.

Uit de andere streken van de residentie waren steeds gunstige tijdingen ontvangen.

Ook kon de rust in de kommering Oeloe als hersteld worden beschouwd. Met den 1sten luitenant Gosenson waren 25 man te Palembang teruggekomen, medebrengende een 16tal gevangen hoofden en opstandelingen.

Op de hoofdplaats, waar eene gewenschte rust heerschte, veronderstelde men den aanlegger op het spoor te zijn van het aldaar plaats gehad hebbend smok.

Te Pematang Gong, op ongeveer twee dagmarschen van Pau, was op het territoir van de Makkakau, door de muitelingen eene versterking opgeworpen.

Eenige onderhoofden (proatins) uit de Makkakau hadden doen weten, dat zij zich bij het bestuur te Moeara Doewa wilden vervoegen; reeds waren [illegible] af te halen.

[illegible] lagen te gaan of te voorkomen.

— Van Banjermasin wordt onder dagteekening van 3 Mei 1854 berigt, dat bij den uitermate lagen marktprijs der rotting, de bevolking in de doessoen getah pertja begon te verzamelen.

Het noodige was verrigt om die industrie sooveel mogelijk aan te moedigen.

Batavia, 6 *Junij*.

Uti de Preanger regentschappen wordt, onder dagteekening van den 24sten Mei 1854 berigt, dat zich in sommige rijstvelden een insect had ontwikkeld, waardoor een misgewas had plaats gehad in de districten Bandjaran en Kopo, regentschap Bandong, van 570 en van 60 bouws rijstvelden.

Door het inlandsch bestuur was het noodige verrigt, om in de plaatselijke behoefte aan padie te voorzien.

— Uit de Molukkos zijn over de maand April 1854, de volgende bijzonderheden vernomen:

Gedurende die maand was overvloedig regen gevallen.

De ziektetoestand bleef steeds voortduren; in de laatste dagen hadden zich gevallen van dysenterie voorgedaan. De sterfte onder de jonge kinderen was nog altijd groot.

Op Saparoea nam de heerschende ziekte steeds meer en meer toe. Gemiddeld stierven 30 personen per week. Alles werd gedaan tot wering der ziekte.

Zr. Ms. korvet *Sumatra* had eenen kleinen togt gedaan, om door een gunstiger klimaat den gezondheidstoestand van het zieke scheepsvolk te verbeteren.

De maand April was bijzonder rijk geweest aan velerlei soort van vruchten. Daarentegen was de prijs der rijst aanmerkelijk hoog.

— De stand der agio op 1 Mei 1854, op de drie hoofdplaatsen van Java was volgens de courant van 24 Mei als volgt:

		BATAVIA.	SAMARANG.	SOURABAIJA.
Gouden munt tegen	Zilveren munt	v 1 pct.	pari.	pari.
	Recepissen	w 1 „	w 3 pct.	„
	Koperen munt	w 1 „	w 3 „	„
Zilveren munt tegen	Gouden munt	w 1 „	pari.	v 1 pct.
	Recepissen	w 2 „	w 3 „	w 2 „
	Koperen munt	w 1 „	w 3 „	w 3 „
Recepissen tegen	Gouden munt	v 1 „	v 3 „	v 1 „
	Zilveren munt	v 2 „	v 3 „	v 2 „
	Koperen munt	v 1 „	pari.	pari.
Koperen munt tegen	Gouden munt	v 1 „	v 3 „	v 1 „
	Zilveren munt	v 1 „	v 3 „	v 3 „
	Recepissen	pari.	pari.	„ 1 „

w winst. — v verlies.

— De *Javasche Courant* van den 20sten Mei jl. behelst de volgende opgave van den stand van het *rijstgewas*, onder ultimo *April* 1854.

RESIDENTIEN EN AFDEELINGEN.	Gemiddelde prijs per pikol, ordinaire soort rijst, in April.		Voor den handel zijn gedurende het loopende jaar opgegeven als	
	1853.	1854.	Uitvoer.	Invoer.
	RECEPISSEN.		PIKOLS.	
Bantam	f 3. 90	f 4. 90	16,004	1,119
Batavia	4. 80	5. 55	74,458	88,548
Buitenzorg	4. 20	4. 80		
Krawang	3. 70	3. 60		
Preanger regentschappen	2. 50	2. —		
Cheribon	3. 20	4. 15	86,866	1,579
Tagal	3. 30	6. 110	28,804	
Pekalongan	4. —	4. 60	618	11,731
Samarang	3. 10	5. 20	10,671	23,652
Japara	3. 24	4. 100	6,540	266
Rembang	3. 50	4. 60	6,523	7,386
Sourabaija	3. 107	7. —	33,423	17,498
Pasoeroean	3. 90	5. 50	2,380	2,385
Bezoekie	3. 100	„		
Kedirie	3. 50	3. 60	36,000	
Madioen	2. 105	3. 90	6,511	11,648
Soerakarta	3. 90 / 3. 36	4. 40		
Djokjokarta	4. —	5. —		
Patjitan	2. 60	3. —	259	1,525
Kadoe	3. 80	3. 86		
Bagelen	2. 57	3. —		
Banjoemaas	2. 72	3. —	1,252	
Banjoewangie	3. 90	4. —	8,386	591

Bantam. Over het algemeen vrij gunstig.
Batavia. Over het algemeen verwacht men een goeden oogst.
Buitenzorg. De oogst is vrij voordeelig geweest.
Krawang. Gunstig.
Preanger regentschappen. Zeer gunstig.
Cheribon. Gunstig.
Tagal. Over het geheel niet ongunstig.
Pekalongan. De niet door de insecten aangetaste velden staan gunstig.
Samarang. Over het algemeen goed.
Japara. Over het algemeen niet ongunstig.
[illegible]
[illegible]
Pasoeroean. [illegible]
Besoekie. Geene opgaven ontvangen.
Kedirie. De vooruitzigten op eenen gunstiger oogst worden steeds levendiger.
Madioen. Over het geheel zeer gunstig.
Djokjokarta. Vrij gunstig.
Patjitan. Gunstig.
Kadoe. Gunstig.
Bagelen. Vrij gunstig.
Banjoemaas. Gunstig.
Banjoewangie. Gunstig.

Volgens een berigt van Zr. Ms. consul te Santa Cruz [illegible] is aldaar gedurende het eerste halfjaar van 1854 aangekomen 1 Nederlandsch schip uit Londen met manufacturen en steenkolen. Naar Amsterdam vertrok 1 Nederl. schip met wijn en naar Batavia 1 met koles, terwijl naar Londen vertrokken 2 Nederl. schepen, waarvan 1 met wijn en 1 met barilla.

Volgens eene mededeeling van Zr. Ms. consul-generaal te Londen zijn aldaar, gedurende het eerste halfjaar 1854, aangekomen regtstreeks uit Nederland 177 Nederlandsche schepen, metende 45812 tonnen. Van deze schepen, waarvan 48 waren in ballast, kwamen uit Amsterdam 21, uit Noordwijk 1, uit Workum 33, uit Scheveningen 4, uit Groningen [illegible], uit het Nieuwediep 1, uit Egmond 2, uit Middelburg 1, uit Dordrecht 14, uit Rotterdam 68, uit Schiedam 3, uit Harlingen [illegible] maar 1, uit Westzaan 1.

Uit vreemde havens kwamen 149 Nederl. schepen [illegible]. Van deze schepen, alle geladen, kwamen uit Memel 4, uit Oporto 14, uit Calcutta 2, uit Riga 1, uit Lissabon 7, uit Moulmain 1, uit Oran 1, uit Galacz 3, uit Antwerpen 15, uit Venetie 1, uit Bilbao 1, uit Bayonne 1, uit Lele 1, uit Patras 1, uit Gibraltar 1, uit Santander 1, uit Sevilla 12, uit Santa-Cruz 1, uit Cadix 3, uit Carlingsiel 1, uit Termunterzyl 1, uit Nijkiobing 7, uit Bremen 3, uit Stettin 3, uit Palermo 1, uit Livorno 2, uit Baltimore 1, uit Rostock [illegible], uit Leer 3, uit Emden 2, uit Flensburg 1, uit [illegible] 1, uit Udewalla 1, uit [illegible] 1, uit [illegible] 1, uit [illegible] 1, uit Genua 1, uit Metschin 1, uit Triest 1, uit Sinnes 1, uit [illegible] 1, uit Salonika 1, uit Danzig 3, uit Gothenburg 1, uit [illegible], uit Krik 2, uit Pillau 4, uit Koningsberg 5, uit Colding 1, uit [illegible]borg 1, uit Tarragona 1, uit Viveros 1, uit Odessa 1, uit [illegible], uit Marstrand 1, uit Neusham 1, uit Neustad 1, uit Caldera 1, uit [illegible]see 1, uit Port Vendres 1, uit Stockholm 1.

Naar Nederland vertrokken uit Londen [illegible] Nederl. schepen, metende 10756 tonnen. Van deze schepen, waarvan [illegible] ballast, gingen 38 naar Rotterdam, 6 naar Amsterdam, 1 naar [illegible]veer, 10 naar Dordrecht.

Naar vreemde havens vertrokken [illegible] Nederl. schepen, metende 28165 tonnen. Van deze schepen, waarvan 18 in ballast, gingen 4 naar Antwerpen, 17 naar Adelaide en Port Philip, 10 naar Hamburg, 1 naar Valencia, 4 naar Melbourne, [illegible] Payta, 4 naar Geelong, 10 naar Koningsberg, 1 naar [illegible], 1 naar Kopenhagen, 2 naar Gothenburg, 5 naar Danzig, 1 naar New-Castle en Stockholm, 1 naar New-C[illegible]

Memel, 1 naar Newcastle en Bremen, 1 naar Santa-Cruz, 1 naar Newcastle en Cadix, 1 naar Newcastle en Malta, 1 naar Napels, 3 naar Memel, 5 naar Stettin, 2 naar Elseneur, 7 naar Sydney, 1 naar Hobarttown, 2 naar Hartlepole, 2 naar Launcestan, 2 naar Leer, 1 naar Singapore, 1 naar Middelburg en Genua, 1 naar Harwich, 1 naar Triëst, 1 naar Genua, 1 naar Altona, 1 naar Pillau, 1 naar de Kaap.

Te LIVERPOOL kwamen regtstreeks uit Nederland 31 Nederl. schepen, waarvan 22 geladen en 9 in ballast, als uit Groningen 1, uit Amsterdam 21, uit Rotterdam 5, uit Dordrecht 4.

Uit vreemde havens kwamen 40 Nederl. schepen, waarvan de helft in ballast, als uit Rouen 1, uit Lissabon 1, uit Tschesme 2, uit Santander 2, uit Londonderry 4, uit Narva 1, uit Wexford 1, uit Vianna 1, uit Whampoa 1, uit Belfast 4, uit Newry 4, uit Antwerpen 3, uit Gent 1, uit Dublin 7, uit Sevilla 1, uit Limerick 1, uit Newross 1, uit Galway 1, uit Maracaibo 1, uit Laroche 1, uit Corunna 1.

Te LYNN kwamen 4 Nederl. schepen uit vreemde havens geladen, en vertrokken in ballast naar Engelsche havens.

Te GLOUCESTER kwamen regtstreeks uit Nederland 2, en uit vreemde havens 5 Nederl. schepen, alle geladen, en vertrokken naar vreemde havens 2 Nederl. schepen.

Te YARMOUTH kwamen uit Nederland 12, en uit vreemde havens 4 Nederl. schepen, alle geladen; zij vertrokken allen naar Newcastle in ballast.

Te LEITH kwamen uit Nederland 13, en uit vreemde havens 14 Nederl. schepen, alle geladen, behalve 1 in ballast uit Amsterdam. Naar Nederland, en wel naar Harlingen, vertrokken 2 Nederl. schepen, met steenkolen.

Te PLYMOUTH kwamen uit Nederland 8, en uit vreemde havens 6 Nederl. schepen, alle geladen. Naar Nederland vertrokken 6 Nederl. schepen, geladen, en naar vreemde havens 14 Nederl. schepen, waarvan 6 in ballast.

Op GUERNSEY kwam 1 Nederl. schip uit Danzig met boekweit en tarwe, hetwelk met gelijke lading naar Cardiff vertrok.

Te HARWICH kwam uit eene vreemde haven 1 Nederl. schip en vertrokken naar vreemde havens 15 Nederl. schepen.

Met dit nommer der *Staats-courant* worden verzonden:

1°. vel 329—333 van het BIJBLAD II, inhoudende het slot van het verslag van het verhandelde in de zitting der Tweede Kamer van 26 en een gedeelte van dat van 27 Julij jl.;

2°. vel 208 der *Bijlagen* van hetzelfde BIJBLAD, behelzende een gedeelte van de Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs voor het ontwerp van wet tot wijziging van het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

[illegible]

Op Maandag, den 15den Augustus 1854, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Utrecht, of, bij afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den fungerenden Hoofdingenieur van den Waterstaat in het achtste district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Utrecht worden besteed:

Het Spannen van eenen Telegraafdraad, langs de bestaande palen, op de lijn tusschen Utrecht en Gorinchem.

Deze Besteding geschiedt bij inschrijving, volgens artikel 18 van het Bestek.

Het Bestek ligt ter lezing aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan de localen der besturen van de onderscheidene provincien, te 's Gravenhage in de voornaamste Logementen en Koffijhuizen en op de plaatsen waar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken ter lezing gelegd worden, te Ameide, Amsterdam, Arnhem, Bommel, Breda, Delft, Deventer, Doesborgh, Dordrecht, Elden, Gorinchem, Hardinxveld, [illegible], Millingen, Nijmegen, Pannerden, Tiel, Utrecht, Vreeswijk, Zevenaar en Zwolle.

Zes dagen voor de Besteding zal de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en zullen voorts nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur A. Greve, te 's Gravenhage, den fungerenden Hoofdingenieur J. Ortt, te Utrecht, den Hoofdingenieur titulair Doctors van Leeuwen, te Gorinchem en den Ingenieur van den Rijkstelegraaf Wenckebach, te 's Gravenhage.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
VAN REENEN.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine

Brengt ter kennis van belanghebbenden, dat de *pyramidale ijzeren Zeeton*, na de noodige voorzieningen te hebben ondergaan, weder in de daarvoor bepaalde merken, *buiten het Slijkgat van Goedereede*, is geplaatst, ter vervanging van de tijdelijk aldaar gelegen [illegible] *Zwarte tollen*.

's Gravenhage, den 24sten Julij 1854.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

*** De Hoofdingenieur in het 11de district van den Waterstaat (provincie Zeeland), als daartoe door Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken gemagtigd, geeft aan de Belanghebbenden te kennen, dat eene plaats van Opzigter der 3de klasse in het genoemde district moet vervuld worden.

De Personen, die overeenkomstig het vastgestelde Programma, voorkomende in de *Staats-courant* van den 13den en 14den Januarij 1850, bij vergelijkend examen, naar die betrekking wenschen te dingen, kunnen zich vóór of uiterlijk op den [illegible] der maand Augustus eerstkomende, met vrachtvrije brieven, aanmelden bij den Ondergeteekende Hoofdingenieur te Middelburg.

BRUNINGS.

*** Hoogheemraden van Rhijnland zijn voornemens op Vrijdag den 11den Augustus 1854, des voormiddags ten 10 ure, in het gemeenlandshuis te Halfwege Haarlem en Amsterdam, in het openbaar te besteden:

het uitdiepen van de Kom achter de Halfweger Sluizen, over de geheele oppervlakte tot aan den regel drijfbalken, behoudens den vereischten afstand uit de boorden; en

het uitdiepen van Geulen voor de gemelde Kom, komende uit de wederzijdsche Ringvaarten, en strekkende tot tegen de Sluizen of het Stoomwerktuig, ten einde eene dier bestedingen te doen uitvoeren naar keuze.

Zullende het genoemde worden besteed ingevolge de Voorwaarden en het Bestek, hetwelk acht dagen voor het doen der Besteding, ter lezing zal liggen ter secretarie van Rhijnland te Leyden, en in de gemeenlandshuizen te Halfwege Haarlem en Amsterdam, en te Spaarnewoude, alsmede in de Kroon te Haarlem, en te Aalsmeer in de Herberg van de Jong.

De aanwijzing zal drie dagen voor de Besteding, des morgens ten elf ure, plaats hebben.

Nadere onderrigting is te bekomen bij den Opziener in het gemeenlandshuis te Halfwege Haarlem en Amsterdam.

BESTEDING.

Het Polderbestuur over het 6de en 7de Veendistrict in de gemeenten Opsterland en Ængwirden, zal onder nadere approbatie op Zaturdag den 5den Augustus eerstkomende, des voormiddags ten elf ure, te Gorredijk ten huize van den Logementhouder F. van der Wal, in het openbaar bij inschrijving en opbod Aanbesteden:

1. het graven van eene Vaart en het leggen van eenen Polderdijk, tusschen den Hoogendijk en de Leits, ter lengte van ongeveer 2380 el;
2. het bouwen van eene Houten Schutsluis of Verlaat, in het vaarwater genaamd het Klisseregt.

De Bestekken en Voorwaarden, waarop deze Besteding zal plaats hebben, zullen ter lezing liggen, te Gorredijk in de drie Logementen; te Beetsterzwaag in het Logement de Klok; te Leeuwarden in het Sneeker Veerhuis en te Heerenveen bij de Wed. Reelagat; zullende de aanwijzing in loco plaats hebben daags voor de Besteding, des voormiddags ten elf ure, te beginnen aan den Hoogendijk onder Langezwaag.

Beetsterzwaag, den 20sten Julij 1854.

Het Polderbestuur voornoemd,
S. VAN TEIJENS, *Voorzitter*.
L. R. SALVERDA, *Secretaris*.

OPENBARE AANBESTEDING TE OUD-BEIJERLAND.

Dingsdag 8 Augustus 1854, des namiddags ten vier ure, zal ten Raadhuize te Oud-Beijerland worden Aanbesteed het bouwen van een geheel [illegible] aan het gebouw tot Onderwijzerswoning bestemd.

Bestek en voorwaarden liggen ter lezing in het Logement den Ouden Hoorn bij A. van Nugteren, voorts bij Pleun Blom en bij de Wed. van Dijk, als ook ten Raadhuize voornoemd, waar tevens de teekening ter visie ligt.

De aanwijzing zal geschieden op den dag der Besteding van des morgens negen tot twaalf ure. Inlichtingen zijn te bekomen ter Secretarie en bij den architect Corns. Maris, te Oud-Beijerland.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Aan de Bekende en Onbekende Crediteuren van de onder voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van wijlen den Weledel Gestrengen Heer *Adriaan Woutersz*, overleden te Amsterdam, den 25sten December ll., wordt ter kennis gebragt, dat de Rekening en Verantwoording van dien Boedel, van af heden tot den 15den Augustus aanstaande, ten Kantore van den Notaris *G. Schimmel*, op den O. Z. Voorburgwal, bij de Agnietenstraat ter inzage zal liggen, waarna, ingevalle er geen verzet plaats vindt, tot uitbetaling zal worden overgegaan, voor zooverre het saldo zal strekken.

[illegible] VAN SCHULDBRIEVEN.

	AMSTERDAM, Vrijdag den 28sten JULIJ.			
NEDERLAND.	Werk. Schuld. 2½ pct. . .	59 5/16	[illegible]	[illegible]
	Dito 3 pct.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	Dito 4 pct.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
RUSLAND.	Bij Hope en Co. 5 pct. . .	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	Dito bij Stieglitz 4 pct. . .	[illegible]	—	—
SPANJE.	Nieuwe 3 pct. thans 1 pct. .	18	18 3/16	18
	Dito binnenlandsche 3 pct. .	33 1/8	33 1/2	33 1/8
OOSTENRIJK.	Metalliek 1816—1852 5 pct.	[illegible]	—	—
	Dito 2½ pct.	[illegible]	32 1/16	—
	Dito 1849 5 pct. . . .	73	—	—
	Metalliek 1854	72	72 3/16	—
BELGIË.	Bij Rothschild 2½ pct. . .	48 1/8	—	—
PORTUGAL.	. . . .	35 1/8	35 1/4	35 7/16
BRAZILIË.	Geldl. 1824 5 pct. . .	—	—	—
	1843	—	—	—
PERU.	Geldl. 1853 4½ pct. . .	—	—	—
MEXICO.	Obligat. 1851 3 pct. . .	23 3/4	23 13/16	—
GRENADA.	Uitgestelde	—	—	—
VENEZUELA	. . . .	—	—	—
	Uitgestelde	—	—	—

TE 'SGRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.